

ספר השדה – תכנית ההכשרה המעשית בעבודה סוציאלית

שנה א':

סמסטר א'

לימודי השדה בשנה א' הינה חלק מקורס 'שיטות התערבות בעבודה סוציאלית' הנלמד לאורך שנת הלימודים הראשונה. קורס זה מהווה מבוא ושער כניסה לעולם שיטות ההתערבות המגוון המשמש עובדים סוציאליים בעבודתם. הוא חושף את הסטודנטיות לעקרונות ליבה ומושגי יסוד הניצבים בבסיס מקצוע העבודה סוציאלית, למהות המקצוע ולדרכי התערבות שיטתית, תוך זיקה והתבוננות ביקורתית על האופן בו הם מיושמים בשדה המקצועי בו פועלת העבודה הסוציאלית בישראל. הקורס מלווה את הסטודנטית במפגש הראשון עם עולם ההתערבות בעבודה סוציאלית ובכלל זה עם התאוריות, הערכים, ודרכי ההתערבות עליו המקצוע נשען ומיושם בשדה העבודה הסוציאלית בישראל. הקורס מהווה מרכיב בסיסי בהתמקצעות האישית של הסטודנטית, כאשר בשנים הבאות תמשיך התפתחות זו במסגרת קורסי השיטות בשנה ב' ו-ג'. קורס שיטות מתקיים בימי ראשון.

לימודי השדה מתכתבים עם התכנים שנלמדים בקורס שיטות ומיומנויות בימי ראשון ומתקיימים בימי שלישי. נושאי ההכשרה ותכניה חושפים את הסטודנט/ית לשדה העבודה הסוציאלית בישראל וכוללים סיורים בשירותים חברתיים, מפגש עם עובדים סוציאליים ממגוון ארגונים (השייכים לשלטון המרכזי והמקומי, מגזר שלישי ומגזר פרטי), סיורים בקהילות, מפגש עם לקוחות העבודה הסוציאלית.

מטרות חשיפה זו הינה:

- א. הקניית ידע אודות האופן בו פועלים שרותי הרווחה בישראל.
- ב. הקניית ידע אודות תפקידי העובד הסוציאלי
- ג. הקניית ידע אודות לקוחות העבודות הסוציאלית.
- ד. הקניית ידע אודות קהילה.
- ה. פיתוח מיומנויות מיפוי קהילה.
- ו. פיתוח מיומנויות זיהוי והמשגת בעיות חברתיות.
- ז. גיבוש זהות מקצועית כעובדת סוציאלית.

אופן הלימוד: סיורים בלשכות לשירותים חברתיים, פאנל עובדים סוציאליים, פאנל לקוחות, צפייה מונחית בסרט, סיורים בקהילות שונות, דיונים בכיתה, דו"חות סיור, תרגילים רפלקטיביים ועוד.

דרישות ההכשרה בסמסטר א':

א. נוכחות. הנוכחות בסיורים הינה **חובה**. סטודנטית שנעדרת מסיור תצטרך להשלים סיור זה באמצעות ביקורים עצמאיים המשולב בדו"ח סיור מפורט המתבסס על ספרות אקדמית הקשורה לסיור.

ב. הגשת דו"חות סיור ותרגילים רפלקטיביים : ציון עובר/נכשל

סמסטר ב'

בתום סמסטר א' תשובץ הסטודנטית לאחד משרותי הרווחה להם יש חוזה התקשרות עם בית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב. הכשרה מעשית בסמסטר ב' מעמיקה את היכרותה של הסטודנטית עם שירות רווחה מסוים אליו הוא משובץ, מאפשרת התנסות בקשר מסייע, בקשר הדרכה, ובתכנון התערבות מעבר לרמת הפרט. ההכשרה מלווה את קורס שיטות שנה א' וקורס מיומנויות ראיון. ההכשרה המעשית מתקיימת בימי ג' אחת לשבוע כ-6 שעות.

מטרת ההכשרה היא לסייע לסטודנטית :

1. להבין את מהות הקשר המסייע ולהכיר את השלבים של תהליך ההתערבות המקצועית ואת המרכיבים של כל שלב.
2. לרכוש חשיבה שיטתית לתכנון, יישום והערכת התערבות מקצועית ברמת הפרט, הארגון והקהילה (התערבות שיטתית מתוכננת).
3. להכיר, לזהות וליישם מיומנויות ראיון.
4. להבין את משמעותו של קשר ההדרכה.

אופני לימוד : תצפיות, השתתפות בישיבות צוות, מרכזי למידה (במידה וקיים), הצטרפות לביקורי בית, השתתפות בישיבות וועדות מקצועיות, הכרות עם כלל אנשי הצוות, התערבות קצרת מועד של עד כ-8 מפגשים.

דרישות ההכשרה:

נוכחות: הסטודנטית חייבת להגיע לכל מפגשי ההכשרה וההדרכה לאורך כל הסמסטר. במידה והסטודנטית נעדרת, עליה להשלים את יום ההכשרה – ביום אחר בשבוע. במקרה של מחלה או כל אירוע חריג - תישקל אפשרות הארכת שנת הלימודים לתקופת הקיץ. חשוב לציין שמפגש ההדרכה הנכלל ביום ההדרכה הינו כשעה שבועית בשבוע עבור כל סטודנט.

הסטודנטית מחויבת לבצע התערבות קצרת מועד עם לקוח אחד או שני לקוחות. התערבויות התואמות שנה א' הינן – מיצוי זכויות, תיווך, סנגור, טיפול תמיכתי, התערבות פסיכו-חינוכית.

דו"חות: הגשת דו"חות תצפית וורבאטים (דוחות אני-אתה) למדריכה מידי שבוע. דו"חות אלה יוגשו בהתאם לחוזה שיקבע עם המדריכה מספר ימים לפני ההדרכה והם יהוו בסיס לתכני ההדרכה.

קריאת מאמרים רלוונטיים למקום ההכשרה, אופי הבעיות והאוכלוסייה.

ציון ההכשרה: עובר/נכשל

1. שנה ב' :

מטרות ויעדים

שנה ב' מתמקדת בהקניית עקרונות הערכה הפסיכו-סוציאלית: מהות, הגדרה ובסיס תאורטי. כמו כן שימוש בהערכה הפסיכו-סוציאלית ככלי להבנת הפונה וסביבתו – קהילה ותכנון מענה מותאם.

מטרות ההכשרה בשנה זו הן:

- א. לסייע לסטודנטית לפתח זהות מקצועית המבוססת על ידע, מיומנות וערכי העבודה הסוציאלית.
- ב. להמשיך ולפתח ידע תאורטי ומיומנויות התערבות על בסיס אלו שנרכשו בשנת הלימודים הקודמת.
- ג. לקדם למידה של ידע ומיומנויות חדשות הקשורות להערכה הפסיכו-סוציאלית.

בהתאם למטרות אלה מצופה במהלך השנה:

- חשיפה לשלוש מסגרות תאורטיות מרכזיות: הגישה הפסיכו-סוציאלית, תפיסה נרטיבית, והגישה המבנית, נוסף לגישת האדם בסביבתו אשר נלמדה בשנה א'.
- התנסות בסוגי התערבות שונים דוגמת התערבויות ארוכות טווח, קצרות מועד, יעוץ, תיווך וניהול מקרה.
- התנסות באיתור, תכנון וביצוע התערבות מעבר לרמת הפרט.
- פיתוח יכולת תפקוד במצבי אי ודאות, תוך הרחבת יכולת לחשיבה עצמאית ובחירת אסטרטגיות מותאמות.
- פיתוח מודעות ותובנות ביחס למפגש בין התוך-אישי, בין-אישי, סביבתי ופוליטי.
- הכרות מעמיקה עם השירות הסוציאל: שהייה לאורך שנת הלימודים במקום הכשרה אחד וייחודי מאפשרת ללמוד ולהבין לעומק את הבסיס הארגוני, החוקי, תפיסות העבודה, מאפייני אוכלוסיות היעד וייחודיות של עבודת העו"ס בארגון.
- שימוש בהדרכה כמשאב לקידום למידה והתפתחות אישית מקצועית.
- זיהוי מוקד ההתערבות, קביעת המטרות ותכנון את תהליך ההתערבות על כל שלביו כולל: הגדרת מטרות שימוש באסטרטגיות פעולה ולהפעילם בהתערבויות עם מערכות היעד רלוונטיות על פי תכנית ההכשרה
- פיתוח יכולת להתמודד עם משימות מורכבות: פונים המתמודדים עם מספר בעיות אקוטיות המחייבות התייחסות והתערבות רב ממדית במישורים שונים.
- למידה והתנסות בהתערבויות של ניהול טיפול case management.
- התנסות בהתנהלות מקצועית במרחבים משתנים ולא אופטימליים (בית חולים, מועדוני, חצר ביה"ס ועוד).
- התנהלות ועבודה בתאום עם צוות רב מקצועי.
- פיתוח יכולת כתיבה מקצועית של דו"חות ותיעוד ההתערבות בתיק הפונה ובהתאם להנחיות השירות, כולל התנסות בכתיבת דו"ח פסיכו-סוציאלי.
- הכרות עם ארגונים ושותפים לקידום זכויותיהם וצרכיהם של אוכלוסיות צרכני השרות.

- חיידוד ההבנה ביחס לקשר בין בעיות פרטניות לבעיות חברתיות בקרב אוכלוסיות מודרות, תוך פיתוח כשירות רב תרבותית.
- העמקה ושכלול של יכולות רפלקטיביות, תוך מגע עם תחושות עמדות ודפוסי חשיבה המתעוררים סביב מגוון ההתערבויות בזמן ההתערבות ולאחריה.
- קבלה ומתן משוב לצרכני שירות, לעמיתים ולגורמי סמכות.
- פיתוח מחויבות ואחריות כלפי אוכלוסיות עימן פועלים זאת תוך התבססות על ערכי הבסיס של המקצוע ועל פי כללי האתיקה.

מסגרת ההכשרה המעשית

1. ההכשרה המקצועית תתקיים בימי שני וחמישי, במהלך שנת לימודים, כולל חופשת סמסטר. תהיה אפשרות לקיים הכשרה ביום שלישי במקום יום שני או חמישי, בהתאם למאפייני השירות ובאישור המדריכה ומורת השיטות.
2. יום הכשרה כולל 7-8 שעות ביום. ההכשרה תתקיים בשעות הבוקר או בשעות אחה"צ וערב בהתאם לשעות פעילות בשירות.
3. הדרכה אישית ע"י עו"ס מדריכה- שעה וחצי בשבוע. על הסטודנטית והמדריכה להודיע מראש על איחור או היעדרות מההדרכה. במידה וההדרכה צומצמה או בוטלה יש להשלים את פגישת ההדרכה.
4. הסטודנטית תתנסה בהתערבויות פרטניות ארוכות טווח: 2-3 התערבויות לפחות, תלוי באופן העבודה בשירות.
5. בנוסף להתערבויות ארוכות טווח, על הסטודנטית להתנסות בהתערבות קצרת מועד, פגישות אינטימיק, מיצוי זכויות, סנגור, התערבות מערכתית/קהילתית, case management עם 3 פונים לפחות.
6. הסטודנטית תיחשף לפעילויות מקצועיות שונות כמו למידה על ידי תצפיות וליווי עו"סיות בעבודתן, נוכחות בישיבות צוות, ביקורי בית, מרכזי למידה, ועדות, ימי עיון והכשרה, קיום קשר עם ארגונים שותפים- בתי משפט, פנימיות, עמותות ומרחבי התערבות נוספים על פי הנחיית המדריכה.

חובות הסטודנטית

1. נוכחות חובה בימי ההכשרה לאורך כל שנת הלימודים כולל חופשת סמסטר. הגעה סדירה וללא איחורים. מותרת היעדרות אחת בכל סמסטר. הסטודנטית תיידע את המדריכה מראש (אם ניתן).
2. מעבר להיעדרות אחת בכל סמסטר, על הסטודנטית להשלים את ימי ההכשרה בתיאום עם המדריכה.
3. כתיבת שני דו"חות אני אתה בשבוע, והגשת דוחות תמציתיים ליתר הפגישות שהתקיימו. יש להגיש את הדו"חות לפני פגישת ההדרכה בתיאום עם המדריכה.
4. עמידה בלוח זמנים בכל הקשור למכתבים, דו"חות סוציאליים, תסקירים.
5. כתיבה ותיעוד מקצועי- בתיקי המטופלים (סיכום חודשי וסיכומי טיפול).
6. עמידה בנהלי הארגון, קבלת קוד לבוש ונהלי עבודה.

7. התנהגות על פי כללי האתיקה המקצועית (עפ"י קוד האתיקה של איגוד העוס"ים).

חובות המדריכה

1. השתתפות בקורס הדרכה בשנת ההדרכה הראשונה.
2. הכנה לקראת קליטת הסטודנטיות בארגון : הכנת הצוות, בחירת נושאים וצרכני שירות להתערבות, הכנת שלב האוריינטציה, כולל רשימת פונים פוטנציאליים להתנסות.
3. מתן הדרכה שעה וחצי בשבוע באופן קבוע וסדיר.
4. בניית קשר הדרכה שיאפשר למידה, ליווי, הכלה ותמיכה רגשית.
5. לפעול להשגת מטרות ויעדי ההדרכה בהתאם למאפייני הסטודנט.
6. בחירת התערבויות מגוונות וחשיפת הסטודנטיות להתנסויות למידה במרחבי התערבות שונים הקיימים בארגון.
7. חשיפת הסטודנטיות לישיבות צוות ולשאר פעילויות מקצועיות המתקיימות בארגון אשר ביכולתם לתרום להתפתחות המקצועית שלהן.
8. קריאה שבועית מעמיקה של דו"חות לפני פגישת ההדרכה. התייחסות לכלל ההתערבויות של הסטודנטיות תוך ליווי צמוד על התקדמותן.
9. ביצוע אבחנה חינוכית, הערכת אמצע והערכת סוף שנה, והגשתה במועד על פי הנחיית מורת שיטות.
10. קיום קשר רציף עם מורת שיטות. עדכון המורה בכל הקשור להתקדמות הסטודנטיות.
11. דיווח מיידי למורת שיטות במידה ומתעוררים קשיים עם עבודת הסטודנטית בהכשרה מקצועית והבאת המקרה להתייעצות.
12. השתתפות ב-4-5 ישיבות מדריכות עם מורת קורס שיטות. ובסדנאות משותפות.
13. השתתפות בכנס מדריכות המתקיים אחת לשנה בחופשת סמסטר.

2. שנה ג'

מטרות ויעדים

מטרות ההכשרה בשנה זו הן:

- א. לקדם את התפתחות הזהות המקצועית של הסטודנטית, ולעודד את התבססותה על ידע, מיומנויות וערכי מקצוע העבודה הסוציאלית.
- ב. להכין את הסטודנטית ליציאתו הצפויה לסביבות עבודה שונות ומגוונות תוך התייחסות להיבטים של מורכבות חברתית, פוליטית, מקצועית וכלכלית.
- ג. לפתח ולשכלל יכולות מקצועיות, מיומנויות וכלים שנרכשו בשנות לימוד קודמות.
- ד. לקדם את הבטחון של הסטודנטית כאשר מקצוע ולפתח את מודעות עצמית באשר ליכולותיה.
- ה. להגביר ידע ומיומנויות לעבודה בתחום ההתערבות הספציפי בו עוסקת ההתרכזות. בהתאם למטרות אלה מצופה במהלך השנה:

- חיזוק הידע הנרכש ביחס לדרכי פעילותן המקצועית של סוכנויות רווחה, וליסודות המשותפים של שיטות ורמות ההתערבות המקצועית בעבודה סוציאלית.
- העמקת הידע ושכלול הכישורים והמיומנויות המקצועיות שנרכשו בשתי שנות הלימודים הקודמות, ביחס לתכנון ולביצוע של התערבות שיטתית ומתוכננת, הנשענים על גיבוש הערכה פסיכו-סוציאלית, הגדרת תוצאות ההתערבות, קביעת שיטות ואמצעים להשגת התוצאות שהוגדרו, הפעלת תהליך ההתערבות והערכתו.
- חידוד היכולת לנתח תופעות אישיות, משפחתיות וקהילתיות מתוך ראייה חברתית-ביקורתית, המבוססת על "אדם-סביבה-הקשר".
- פיתוח יכולת להתמודד עם משימות מורכבות, למשל, פונים המציגים בעיות המחייבות התייחסות והתערבות רב ממדית ובמישורים שונים.
- ביצוע התערבויות המכוונות למערכת הסובבת את הפונה (הורים, בת/ בן זוג של הפונה, מסגרות חינוך).
- ביצוע התערבויות שנועדו לנהל את טיפולו של הפונה (case management).
- התנסות בהתערבויות במרחבים מגוונים ולא רק בסטינג מובנה של טיפול (חדר טיפולים). למשל, ליד מיטת החולה, בחצר ביה"ס.
- פיתוח יכולת לפעול בסביבות מורכבות ובארגונים במצבי עמימות, המתנהלים עם מיעוט משאבים, בשדה דינמי ומשתנה.
- שכלול היכולת להתערב במישור הארגוני-פוליטי תוך פיתוח יכולת להפעיל מהלכים לשינוי מדיניות.
- חיזוק היכולת לכתובה מקצועית של דו"חות ותייעוד התערבויות בתיק הפונה ובהתאם להוראות השרות.
- העמקת המודעות העצמית והיכולת הרפלקטיבית לבוא במגע עם רגשות שמתעוררים סביב מגוון ההתערבויות.
- חיזוק היכולת לקבל ולתת משוב לצרכני שירות, לעמיתים ולגורמי סמכות.
- ביסוס בטחון וסמכות מקצועית.

- גילוי מחויבות ואחריות כלפי אוכלוסיות שבאחריות הסטודנטית ופעולה מתוך ערכיה הבסיסיים של העבודה הסוציאלית ועל פי קוד האתיקה המקצועי החדש של העבודה הסוציאלית.
- ייזום, תכנון והפעלה של התערבויות מקצועיות באופן עצמאי.
- שיתוף והתייעצות עם גורמים רלוונטיים (עמיתים, לקוחות, קובעי מדיניות) לצורך פיתוח מענים מועילים.

מסגרת ההכשרה המעשית

1. ההכשרה המקצועית תתקיים בימי ראשון ושלישי, לאורך כל שנת הלימודים, כולל חופשת סמסטר. תהיה אפשרות לקיים הכשרה ביום חמישי (במקום ראשון או שלישי), באישור המדריכה ומורת השיטות.
2. יום הכשרה כולל 7-8 שעות ביום. ההכשרה תתקיים בשעות הבוקר או בשעות אחה"צ והערב בהתאם לשעות פעילות בשירות ובתיאום עם המדריכה.
3. הדרכה אישית תינתן על ידי העובדת הסוציאלית המדריכה- שעה וחצי כל שבוע. על הסטודנטית והמדריכה להודיע מראש על איחור או היעדרות מההדרכה. יש להשלים את פגישת ההדרכה במקרה ובוטלה או צומצמה.
4. מצופה שהסטודנטית תתנסה במהלך השנה בחמש עד שש התערבויות, מתוכן לפחות שתיים-שלוש ארוכות טווח. בהתרכזות קהילה מצופה מהסטודנט/ית לייזום וליישם שתי התערבויות קהילתיות.
5. מצופה מהסטודנטית להשתתף במגוון הזדמנויות למידה ופעילויות מקצועיות בשירות, כגון: תצפיות וליווי עו"סיות בעבודתן, מרכז למידה בשירות (אם קיים), ישיבות צוות, ביקורי בית, ועדות, ימי עיון והכשרה.
6. מצופה מהסטודנטית לקיים קשר עם ארגונים שותפים- בתי משפט, פנימיות, עמותות ומרחבי התערבות נוספים, על פי הנחיית המדריכה.

חובות הסטודנטית

1. נוכחות חובה בימי ההכשרה לאורך כל שנת הלימודים כולל חופשת סמסטר. הגעה סדירה וללא איחורים. יש להשלים יום הכשרה במידה ובוטל. היעדרות מעל פעמיים לא תאפשר עמידה בתנאי ההכשרה.
2. כתיבת דו"ח אני-אתה אחד בשבוע, והגשת דוחות תמציתיים ליתר הפגישות שהתקיימו. בהתרכזות קהילה יש להגיש דו"ח קהילתי אחד לשבוע. יש להגיש את הדו"חות לפני פגישת ההדרכה על פי תיאום עם המדריכה.
3. עמידה בלוח זמנים בכל הקשור למכתבים, דוחות סוציאליים, תסקירים.
4. כתיבה ותייעוד מקצועי- בתיקי המטופלים (סיכום חודשי וסיכומי טיפול).
5. עמידה בנהלי הארגון, קבלת קוד לבוש ונהלי עבודה.
6. התנהגות על פי כללי האתיקה המקצועית (על פי קוד האתיקה החדש של איגוד העובדים הסוציאליים).

חובות המדריכה

1. השתתפות בקורס הדרכה בשנת ההדרכה הראשונה.
2. הכנת הארגון לקליטת הסטודנטיות: הכנת הצוות, בחירת נושאים וצרכני שרות להתערבות, הכנת שלב האוריינטציה, הכנת מקום פיזי לעבודת הסטודנטיות.
3. מתן הדרכה שעה וחצי בשבוע באופן קבוע וסדיר.
4. לפעול להשגת מטרות ויעדי ההדרכה תוך התייחסות למאפייני הסטודנטיות ולמאפייני ההכשרה.
5. בחירת התערבויות מגוונות וחשיפה להתנסויות למידה במרחבי התערבות שונים הקיימים בארגון.
6. חשיפת הסטודנטיות לשיבות צוות ולשאר פעילויות מקצועיות המתקיימות בארגון, אשר תורמות להתפתחות המקצועית של הסטודנטיות.
7. קריאה שבועית מעמיקה של דו"חות לפני פגישת ההדרכה ומתן משוב לסטודנטית עליהם. התייחסות לכלל ההתערבויות של הסטודנטיות תוך ליווי צמוד על התקדמותן.
8. ביצוע אבחנה חינוכית, הערכת אמצע והערכת סוף שנה, והגשתן במועד על פי הנחיית מורת שיטות.
9. קיום קשר רציף עם מורת שיטות. עדכון המורה בכל הקשור להתקדמות הסטודנטיות ולהישגיה. דיווח מידי למורת השיטות במידה ומתעוררים קשיים בהכשרה המעשית של הסטודנטיות תוך קיום דיון התייעצות בנושא.
10. השתתפות ב-4-5 ישיבות מדריכות עם מורת קורס שיטות, לאורך השנה (המועדים ימסרו מראש).
11. השתתפות בכנס מדריכות המתקיים אחת לשנה בחופשת סמסטר.
12. התנהגות על פי הקוד האתי החדש של איגוד העובדים הסוציאליים.
13. עבודה על פי חוזה ההעסקה של ביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת ת"א.

3. שנה א' השלמות:

מטרות ויעדים

הקדמה: שנה א' בתכנית ההשלמות היא השנה הראשונה מבין השתיים בה הסטודנטיות/ים מתנסים בהכשרה מעשית. בשנה זו לומדים הסטודנטים קורסי-בסיס בעבודה סוציאלית, שמטרתם לספק את בסיס הידע הנדרש לעובדים סוציאליים, טרם תחילת התואר השני (אותו הם מתחילים משנה ב' של התוכנית). מסגרות ההכשרה המעשית בכל כיתה הן מגוונות וכוללות עולמות תוכן/אוכלוסיות מגוונות. תלמידי ההשלמה התנסו בלפחות 100 שעות עבודה/התנדבות במסגרות הקשורות לעבודה סוציאלית טרם לימודיהם, כדרישה לרישום לתכנית ולקבלה אליה.

מטרות ההכשרה המעשית:

- ו. לשמש 'שער כניסה' למקצוע העבודה הסוציאלית ולסוציאליזציה אליו.
 - ז. לקדם את התפתחות הזהות המקצועית של הסטודנטית, המבוססת על ידע, מיומנויות וערכי מקצוע העבודה הסוציאלית;
 - ח. לפתח מודעות והבנה למורכבות חברתית, הפוליטית, המקצועית והכלכלית בה פועלת העבודה הסוציאלית תוך תרגומה לפרקטיקה מקצועית;
 - ט. לקדם את בטחונה של הסטודנטית כאשר מקצוע ולפתח את מודעות/ה העצמית באשר ליכולותיה;
 - י. הסטודנטיות יפתחו חוסן ויכולת לשאת ולהתמודד עם מצבים של מורכבות, עמימות, קושי, ומצבי חיים קשים בשדה המקצועי של העבודה הסוציאלית;
- בהתאם למטרות אלה מצופה במהלך השנה:

- חשיפה למגוון השירותים ודרכי ההתערבות הקיימים בעבודה הסוציאלית.
- לימוד, תכנון וביצוע של התערבות שיטתית ומתוכננת, הנשענת על גיבוש הערכה פסיכו-סוציאלית, הגדרת תוצאות ההתערבות, קביעת שיטות ואמצעים להשגת התוצאות שהוגדרו, והפעלת תהליך ההתערבות במערכות החיים השונות של הפונים.
- לימוד וניתוח של תופעות אישיות, משפחתיות וקהילתיות מתוך ראייה של "אדם-סביבה-הקשר".
- לימוד וביצוע התערבויות רב-ממדיות ומערכתיות (בהתייחס ל: משפחה, סביבה, מסגרות רלוונטיות).
- במידת האפשר, ביצוע התערבויות של ניהול מקרה (case management).
- לימוד וביצוע של התערבויות במרחבים מגוונים מעבר לחדר הטיפולים (לדוגמא: ליד מיטת החולה, בחצר בית הספר, במועדון חברתי).
- ביצוע התערבויות המשלבות מציאות של עמימות, מיעוט משאבים ושינויים תדירים בשדה.
- תכנון התערבויות לשינוי מדיניות במישור הארגוני, פוליטי, חברתי, ויישומן במידת האפשר.
- כתיבה מקצועית של דו"חות ותיעוד התערבויות בתיק הפונה ובהתאם להוראות השרות.
- העמקת מודעות עצמית ויכולת רפלקטיבית.
- פיתוח היכולת לתת ביקורת מקצועית ולקבלה מצרכני שירות, עמיתים וגורמי סמכות.
- היכרות עם קוד האתיקה המקצועית של העבודה הסוציאלית ופעילות לאורו.

- התייעצות עם גורמים רלוונטיים (עמיתים, לקוחות, קובעי מדיניות) לצורך פיתוח מענים מועילים.

גם אם חלק מיעדים אלו לא מתאפשרים ברמה המעשית במסגרת השירות, מצופה שנושאים אלו יעלו וילובנו במסגרת ההדרכה.

מסגרת ההכשרה המעשית

7. ההכשרה המקצועית תתקיים יומיים בשבוע (בימי שני וחמישי, או בהתאם לימים ידועים מראש של השירות), לאורך כל שנת הלימודים, כולל חופשת סמסטר.
8. יום הכשרה כולל 7-8 שעות ביום. ההכשרה תתקיים בשעות הבוקר או בשעות אחר הצהריים והערב בהתאם לשעות פעילות בשירות ובתיאום עם המדריכה.
9. הדרכה אישית תינתן על ידי העובדת הסוציאלית המדריכה- שעה וחצי כל שבוע. על הסטודנטית והמדריכה להודיע מראש על איחור או היעדרות מההדרכה. יש להשלים את פגישת ההדרכה במקרה ובוטלה או צומצמה.
10. מצופה שהסטודנטית יתנסה במהלך השנה ב- 3-5 התערבויות, מתוכן לפחות שתיים ארוכות טווח, בהתאם לאופי השירות (לדוגמא: במסגרות בהן יש עבודה במרחב בלתי פורמאלי, או בבתי חולים, מספר ההתערבויות ואופיין יקבע על ידי המדריכה ומורת ההתרכזות בהתאם לשירות).
11. מצופה מהסטודנטית להשתתף במגוון הזדמנויות למידה ופעילויות מקצועיות בשירות, כגון: תצפיות וליווי עו"סיות בעבודתן, מרכז למידה בשירות (אם קיים), ישיבות צוות, ביקורי בית, ועדות, ימי עיון והכשרה.
12. מצופה מהסטודנטית לקיים קשר עם ארגונים שותפים- בתי משפט, פנימיות, עמותות ומרחבי התערבות נוספים, על פי הנחיית המדריכה.

חובות הסטודנטית

8. נוכחות חובה בימי ההכשרה לאורך כל שנת הלימודים כולל חופשת סמסטר. הגעה סדירה וללא איחורים. היעדרות מעל פעמיים לא תאפשר עמידה בתנאי ההכשרה. ההיעדרות דורשת אישור המדריכה ומורת ההתרכזות ותאושר רק במקרים של: מילואים, חולי, אירועים משפחתיים. בהתאם לצורכי הפונים והשירות, יידרשו הנעדרים להשלים את ימי ההכשרה.
9. כתיבת ד"וח אני-אתה אחד בשבוע, הגשת דו"חות תמציתיים ליתר הפגישות שהתקיימו (ודו"חות נוספים בהתאם לדרישות ההתרכזות). יש להגיש את הדו"חות לפני פגישת ההדרכה על פי תיאום עם המדריכה.
10. עמידה בלוח זמנים בכל הקשור למכתבים, דוחות סוציאליים, תסקירים.
11. כתיבה ותיעוד מקצועי- בתיקי המטופלים בהתאם לנהלי השירות.
12. עמידה בנהלי הארגון.
13. התנהגות על פי כללי האתיקה המקצועית (על פי קוד האתיקה של איגוד העובדים הסוציאליים).

חובות המדריכה

14. השתתפות בקורס הדרכה בשנת ההדרכה הראשונה.

15. הכנת הארגון לקליטת הסטודנטיות: הכנת הצוות, בחירת נושאים וצרכני שרות להתערבות, הכנת שלב האוריינטציה, הכנת מקום פיזי לעבודת הסטודנטיות.
16. מתן הדרכה שעה וחצי בשבוע באופן קבוע וסדיר לכל סטודנטית.
17. לפעול להשגת מטרות ויעדי ההדרכה תוך התייחסות למאפייני הסטודנטית ולמאפייני ההכשרה.
5. בחירת התערבויות מגוונות וחשיפת הסטודנטית להתנסויות למידה במרחבי התערבות שונים הקיימים בארגון.
6. במידת האפשר השתתפות הסטודנטיות בישיבות צוות ובשאר הפעילויות המקצועיות המתקיימות בארגון. קריאה שבועית מעמיקה של דו"חות לפני פגישת ההדרכה ומתן משוב לסטודנטית עליהם. התייחסות לכלל ההתערבויות של הסטודנטית תוך ליווי צמוד על התקדמותן.
7. ביצוע הערכה ראשונית, הערכת אמצע והערכת סוף שנה, בשיתוף הסטודנטית והגשתן במועד על פי הנחיית מורת שיטות.
8. קיום קשר רציף עם מורת ההתרכזות. עדכון המורה בכל הקשור להתקדמות הסטודנטית ולהישגיה. דיווח מידי למורת ההתרכזות במידה ומתעוררים קשיים בהכשרה המעשית של הסטודנטית תוך קיום דיון התייעצות בנושא.
9. השתתפות ב-4-5 ישיבות מדריכים עם מורת קורס ההתרכזות, לאורך השנה (המועדים ימסרו מראש).
10. השתתפות בכנס מדריכים המתקיים אחת לשנה בחופשת סמסטר.
11. התנהגות על פי הקוד האתי של איגוד העובדים הסוציאליים.
12. עבודה על פי חוזה ההעסקה של ביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת ת"א.

4. שנה ב' השלמות

מטרות ויעדים

הקדמה: שנה ב' בתכנית ההשלמות היא השנה האחרונה מבין השתיים בה הסטודנטיות/ים מתנסים בהכשרה מעשית. במקביל, הן מתחילות את לימודי התואר השני, שמטרתם להרחיב ולהעמיק את הידע התיאורטי והפרקטי שלהם בעבודה סוציאלית. הלימודים בשנה זו הם במתכונת של התרכזויות, בהן לכל התרכזות יש עולם תוכן שמשולב בתכנית הלימודים (מעבר למטרות המשותפות של כלל הסטודנטיות בשנה זו) ומסגרות ההכשרה המעשית בכל התרכזות הן בעולם התוכן של ההתרכזות.

מטרות ההכשרה המעשית:

- יא. לקדם את התפתחות הזהות המקצועית של הסטודנטית, המבוססת על ידע, מיומנויות וערכי מקצוע העבודה הסוציאלית;
 - יב. להכין את הסטודנטית ליציאתה הצפויה לסביבות עבודה שונות ומגוונות.
 - יג. לפתח מודעות והבנה למורכבות חברתית, הפוליטית, המקצועית והכלכלית בה פועלת העבודה הסוציאלית תוך תרגומה לפרקטיקה מקצועית;
 - יד. לקדם את בטחונה של הסטודנטית כאשת מקצוע ולפתח את מודעות עצמית באשר ליכולותיה;
 - טו. הסטודנטיות יפתחו חוסן ויכולת לשאת ולהתמודד עם מצבים של מורכבות, עמימות, קושי, ומצבי חיים קשים בשדה המקצועי של העבודה הסוציאלית;
- בהתאם למטרות אלה מצופה במהלך השנה:

- תכנון וביצוע של התערבות שיטתית ומתוכננת, הנשענת על גיבוש הערכה פסיכו-סוציאלית, הגדרת תוצאות ההתערבות, קביעת שיטות ואמצעים להשגת התוצאות שהוגדרו, הפעלת תהליך ההתערבות והערכתו במערכות החיים השונות של הפונים.
- ניתוח תופעות אישיות, משפחתיות וקהילתיות מתוך ראייה של "אדם-סביבה-הקשר".
- ביצוע התערבויות רב-ממדיות ומערכתיות (בהתייחס למשפחה, סביבה, מסגרות רלוונטיות).
- ביצוע התערבויות של ניהול מקרה (case management).
- ביצוע התערבויות במרחבים מגוונים מעבר לחדר הטיפולים (לדוגמא: ליד מיטת החולה, בחצר בית הספר, במועדון חברתי).
- ביצוע התערבויות המשלבות מציאות של עמימות, מיעוט משאבים ושינויים תדירים בשדה.
- ביצוע התערבויות לשינוי מדיניות במישור הארגוני, פוליטי, חברתי.
- כתיבה מקצועית של דו"חות ותיעוד התערבויות בתיק הפונה ובהתאם להוראות השרות.
- העמקת מודעות עצמית ויכולת רפלקטיבית.
- פיתוח היכולת לתת ביקורת מקצועית ולקבלה מצרכני שירות, עמיתים וגורמי סמכות.
- היכרות עם קוד האתיקה המקצועית של העבודה הסוציאלית ופעילות לאורו.
- התייעצות עם גורמים רלוונטיים (עמיתים, לקוחות, קובעי מדיניות) לצורך פיתוח מענים מועילים.

גם אם חלק מיעדים אלו לא מתאפשרים ברמה המעשית במסגרת השירות, מצופה שנושאים אלו יעלו וילובנו במסגרת ההדרכה.

מסגרת ההכשרה המעשית

13. ההכשרה המקצועית תתקיים יומיים בשבוע (בימי ראשון ושלישי, או בהתאם לימים ידועים מראש של השירות), לאורך כל שנת הלימודים, כולל חופשת סמסטר.
14. יום הכשרה כולל 7-8 שעות ביום. ההכשרה תתקיים בשעות הבוקר או בשעות אחה"צ והערב בהתאם לשעות פעילות בשירות ובתיאום עם המדריכה.
15. הדרכה אישית תינתן על ידי העובדת הסוציאלית המדריכה- שעה וחצי כל שבוע. על הסטודנטית והמדריכה להודיע מראש על איחור או היעדרות מההדרכה. יש להשלים את גישת ההדרכה במקרה ובוטלה או צומצמה.
16. מצופה שהסטודנטית תתנסה במהלך השנה ב- 5-6 התערבויות, מתוכן לפחות שתיים- שלוש ארוכות טווח, בהתאם לאופי השירות (לדוגמא: במסגרות בהן יש עבודה במרחב בלתי פורמאלי, או בבתי חולים, מספר ההתערבויות ואופיין יקבע על ידי המדריכה ומורת ההתרכזות בהתאם לשירות).
17. מצופה מהסטודנט/ית להשתתף במגוון הזדמנויות למידה ופעילויות מקצועיות בשירות, כגון: תצפיות וליווי עו"סיות בעבודתן, מרכז למידה בשירות (אם קיים), ישיבות צוות, ביקורי בית, ועדות, ימי עיון והכשרה.
18. מצופה מהסטודנטית לקיים קשר עם ארגונים שותפים- בתי משפט, פנימיות, עמותות ומרחבי התערבות נוספים, על פי הנחיית המדריכה.

חובות הסטודנטית

14. נוכחות חובה בימי ההכשרה לאורך כל שנת הלימודים כולל חופשת סמסטר. הגעה סדירה וללא איחורים. היעדרות מעל פעמיים לא תאפשר עמידה בתנאי ההכשרה. ההיעדרות דורשת אישור המדריכה ומורת ההתרכזות ותאושר רק במקרים של: מילואים, חולי, אירועים משפחתיים. בהתאם לצורכי הפונים והשירות, יידרשו הנעדרים להשלים את ימי ההכשרה.
15. כתיבת דו"ח אני-אתה אחד בשבוע, הגשת דו"חות תמציתיים ליתר הפגישות שהתקיימו (דו"חות נוספים בהתאם לדרישות ההתרכזות). יש להגיש את הדו"חות לפני פגישת ההדרכה על פי תיאום עם המדריכה.
16. עמידה בלוח זמנים בכל הקשור למכתבים, דוחות סוציאליים, תסקירים.
17. כתיבה ותיעוד מקצועי- בתיקי המטופלים בהתאם לנהלי השירות.
18. עמידה בנהלי הארגון.
19. התנהגות על פי כללי האתיקה המקצועית (על פי קוד האתיקה של איגוד העובדים הסוציאליים).

חובות המדריכה

18. השתתפות בקורס הדרכה בשנת ההדרכה הראשונה.
19. הכנת הארגון לקליטת הסטודנטיות: הכנת הצוות, בחירת נושאים וצרכני שרות להתערבות, הכנת שלב האוריינטציה, הכנת מקום פיזי לעבודת הסטודנטית.
20. מתן הדרכה שעה וחצי בשבוע באופן קבוע וסדיר לכל סטודנטית.

21. לפעול להשגת מטרות ויעדי ההדרכה תוך התייחסות למאפייני הסטודנטית ולמאפייני ההכשרה.
13. בחירת התערבויות מגוונות וחשיפת הסטודנטית להתנסויות למידה במרחבי התערבות שונים הקיימים בארגון.
14. במידת האפשר השתתפות הסטודנטית בישיבות צוות ובשאר הפעילויות המקצועיות המתקיימות בארגון.
15. קריאה שבועית מעמיקה של דו"חות סטודנטית לפני פגישת ההדרכה ומתן משוב לסטודנטית עליהם. התייחסות לכלל ההתערבויות של הסטודנטית תוך ליווי צמוד על התקדמותן.
16. ביצוע הערכה ראשונית, הערכת אמצע והערכת סוף שנה, בשיתוף הסטודנטית והגשתן במועד על פי הנחיית מורת שיטות.
17. קיום קשר רציף עם מורת ההתרכזות. עדכון המורה בכל הקשור להתקדמות הסטודנטית ולהישגיה. דיווח מידי למורת ההתרכזות במידה ומתעוררים קשיים בהכשרה המעשית של הסטודנטית תוך קיום דיון התייעצות בנושא.
18. השתתפות ב-4-5 ישיבות מדריכים עם מורת קורס ההתרכזות, לאורך השנה (המועדים ימסרו מראש).
19. השתתפות בכנס מדריכים המתקיים אחת לשנה בחופשת סמסטר.
20. התנהגות על פי הקוד האתי של איגוד העובדים הסוציאליים.
21. עבודה על פי חוזה ההעסקה של ביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת ת"א.